

EL CONFLICTE DES DE DINS (I). HI HA ALGUNA ESCLETXA PER AVANÇAR CAP A UNA SOLUCIÓ JUSTA?

Amira Hass

Israeliana, escriptora i corresponsal del diari *Haaretz* a Ramallah

Ponència transcrita, pronunciada en anglès

Com ja segurament deuen saber, jo no sóc una israeliana convencional, no puc representar una visió israeliana convencional. La meua visió d'Israel és pel fet que sóc sociològicament una ciutadana israeliana, però suposo que la meua visió va més enllà de qualsevol frontera ètnica o nacional.

Existeixen dues premisses bàsiques que fan que sigui molt i molt difícil per a la gent, a Israel i fora d'Israel, entendre la realitat de l'ocupació israeliana. Una és que Israel ha tingut durant els darrers cinquanta o seixanta anys una actitud negativa per tal de no assolir una solució de pau amb els palestins, una solució política que es basa en dos Estats, la solució que ha estat adoptada per part de la comunitat internacional durant anys i que es troba en moltes de les resolucions de les Nacions Unides dels darrers trenta anys. La situació no ha variat i això indica que hi ha alguna cosa que va anar malament l'any 2000, quan va començar la segona Intifada, i que la mateixa actitud negativa va continuar dirigint tota la situació. La segona Intifada és un punt d'inflexió en comparació de la història que la va precedir. Aquesta premissa bàsica sovint pren com a suport la declaració dels polítics israelians, declaracions ben intencionades, declaracions positives sobre la pau, sobre la necessitat d'acabar amb l'ocupació. Fins i tot ho va dir Ariel Sharon, l'ex Primer Ministre: Israel ha d'acabar amb l'ocupació. Tenim Shimon Peres, que era un dirigent del partit laborista, ara és a un altre partit, però és considerat a tot el món com un home de pau. Hi havia el projecte de separació, és a dir, que Israel abandonés la franja de Gaza i tot el món va veure això com un pas positiu, amb una retirada gradual israeliana dels territoris ocupats. De manera que tenim moltes i moltes raons per entendre per què el món, globalment parlant, pressuposa i assumeix que Israel actua amb bones intencions.

Ara bé, la segona pressuposició o premissa és que l'any 1994 es va establir una entitat palestina gairebé independent. L'any 1994 quan els Acords d'Oslo van entrar en vigor es va establir l'Autoritat Palestina, primer a Gaza i Jericó, i després va estendre la seva presència també a altres parts de Cisjordània, tot el món i per començar els israelians van assumir que atès que existeix una Autoritat Palestina que té control sobre el seu propi poble –control en el sentit que és responsable de la gestió dels ministeris d'educació, el sistema de clavegueram, la gestió de la neteja de les ciutats i de signar els talons per pagar els seus empleats públics– això implicava que era una entitat sobirana, gairebé simètrica a l'entitat israeliana. De manera que a la ment de la gent hi havia la pau. És a dir, l'ocupació havia acabat perquè ja no era un oficial israelià qui signava els talons per pagar els mestres palestins, com havia estat fins l'any 1994. I a partir d'aquesta suposició prèvia de les bones intencions d'Israel envers una solució de pau, aleshores aquesta actitud va ser recolzada per part dels dirigents palestins, això es posa de manifest en la manera en què els dirigents palestins s'autopresentaven. Arafat s'autoanomenava president de l'Estat palestí. I aleshores, per què la resta del món hauria de dubtar que existeix veritablement una Autoritat Palestina, un Estat palestí? Arafat sempre signava: president de l'Estat palestí. I després hi havia totes aquestes organitzacions aparentment militars que té qualsevol Estat. Els palestins han estat dirigits per un govern, de manera que si tens un govern has de tenir algun tipus d'Estat, tens un govern amb ministeris i tens representants i representacions diplomàtiques, per tant l'Autoritat Palestina i els dirigents palestins van contribuir al desenvolupament d'aquesta visió a la qual m'estic referint, que eren una entitat sobirana palestina. L'únic problema és que aquestes dues premisses són errònies, són confoses, enganyoses i, fins i tot seré més grollera, diré que són una mentida absoluta. Són un engany i una mentida. Es basen en declaracions amb paraules, en documents oficials públics, però no en desenvolupaments concrets sobre el terreny. Es basen també en l'amor envers el simbolisme que tenien Arafat i el seu equip. Estimaven molt els símbols: si tens un

segell, això significa que tens un Estat; si tens un avió, això significa que tens un Estat; si tens un aeroport, això significa que tens un Estat.

Arafat deia, pel que fa a Ramallah, la Ramallah alliberada –però Ramallah estava totalment voltada des de l'any 1996 per assentaments militars-: “Com pot considerar-se la ciutat alliberada quan tota la resta que l'envolta no ha estat alliberat?”. Hi havia molts altres senyals a més a més d'això. Però el problema és que fins a l'actualitat aquesta visió enganyosa, mentidera, està influent, està marcant l'entesa o la comprensió aparent de quina és la veritable situació que té la gent i aquestes dues pressuposicions bàsiques i enganyoses crec que les recolzen els governs occidentals, tant d'Europa com dels Estats Units, a l'hora d'explicar als seus pobles per què la política israeliana contra els palestins no només no està essent canviada per les resolucions internacionals, sinó que molt sovint es presenta com una reacció legítima, comprensible, acceptable.

Us donaré un exemple, jo vaig conèixer uns representants d'ONG canadencs, eren representants semioficials que em van dir que al Canadà i als Estats Units no et pots referir al govern israelià sobre Palestina com una ocupació. Si analitzem els documents, les ponències públiques, no trobareu mai la paraula o el terme *ocupació*. I us diré una cosa encara pitjor. Quan Abu Mazen fa un any i mig va anar a Londres, va fer una ponència on no va esmentar el terme *ocupació*. Va parlar de la necessitat de pau, etc., però no va esmentar ni una sola vegada el terme *ocupació*, *ocupació israeliana*. Quan es va preguntar a un dels assistents d'Abu Mazen: “Per què el terme *ocupació* no ha quedat inclòs a la ponència?”, va respondre: “Estem intentant ara arribar a algun tipus d'entesa i no volem irritar els israelians i els nord-americans. No els volem irritar amb el terme *ocupació*”. De manera que el terme *ocupació*, el sentit de l'ocupació, ha estat esborrat durant els darrers quinze anys. La gent al món no considera la situació com una ocupació. Europa oficialment rebutja negociar o parlar amb el govern de Hamàs o ara amb els ministres de Hamàs del govern d'Unitat Nacional. Europa, i Amèrica del Nord també evidentment, és més rígida amb el govern de Hamàs perquè diuen: “Hamàs hauria de reconèixer l'Estat d'Israel”. Estan exigint una cosa que és un acte exterior per part del govern de Hamàs. Doncs bé, el mateix règim d'ocupació israeliana nega el dret dels palestins a existir com a poble, però això no ha estat seguit per sancions sobre Israel, se segueix amb sancions contra l'Autoritat Palestina i contra els representants palestins de Hamàs, però Europa no respon –evidentment que Amèrica del Nord no respondria mai– davant els actes continuats israelians de negar, de rebutjar el dret dels palestins a existir com a poble, amb alguna sanció, al contrari, sabeu com és de benvinguda Israel oficialment –no entre la gent, entre els pobles, però penso que també entre la gent– si mirem els esports, les competicions, les reunions acadèmiques, els esdeveniments culturals... Israel forma part del món occidental i és una part acceptada del món occidental.

Amb els Acords d'Oslo, Israel no va reconèixer el poble palestí, Israel va reconèixer l'organització palestina com a representants del poble palestí. Hi ha una gran diferència. L'OAP (Organització per l'Alliberament de Palestina) va reconèixer Israel com a Estat a Oslo mentre que Israel va reconèixer l'OAP com a representants del poble palestí, que és molt diferent. Tanmateix sobre la base d'aquestes dues suposicions prèvies enganyoses bàsiques, la història de la nostra regió es narra des de l'any 1991 segons les línies d'un suposat procés de pau, d'un suposat procés de negociació. Va començar l'any 1991 amb la conferència de Madrid i després es va desenvolupar amb negociacions a Washington. L'any 1993, la següent pedra angular, va ser l'any de la reunió secreta d'Oslo que va portar als Acords d'Oslo. L'any 1994 es va crear una Autoritat Palestina, l'any 1996, l'extensió de l'Autoritat Palestina a algunes parts de Cisjordània. L'any 1998 teníem un nou govern israelià, que estava sota Netanyahu, però que també va mantenir negociacions amb els palestins i uns acords les decisions dels quals fins i tot he oblidat. Després hi va haver la reunió de Camp David, que forma part del procés lògic, sense resultats, i l'any 2005 es produeix l'anomenada retirada de la franja de Gaza, que va ser presentada com un gran canvi a la política de Sharon, a la mentalitat de Sharon. Es va presentar a tot el món com un pas cap endavant i d'alguna manera va completar alguna mena de concepte sobre la dinàmica positiva que existeix en aquest procés de negociació dels darrers quinze anys. Una dinàmica positiva, jo recordo que durant la dècada dels anys noranta, la gent sempre deia: “No té importància que Israel hagi confiscat aquests territoris i que els assentaments creixin i que els palestins no puguin anar d'un indret a un altre, el que és important és aquesta dinàmica positiva que existeix en els acords”. I efectivament, la gent interpretava coses molt positives en els Acords d'Oslo perquè va veure la dinàmica en les paraules, no van veure la dinàmica contrària, oposada, en els actes sobre el terreny que

s'estaven duent a terme durant tot aquest període. De manera que, de fet, podríem dir que existia una dinàmica positiva imaginada que ha contradit fins a l'actualitat les ombres, la dinàmica terriblement negativa, pràctica, sobre el terreny.

Ara m'agradaria descriure-us aquesta dinàmica negativa sobre el terreny que s'ha dut a terme durant els darrers setze anys i el meu punt de vista, el meu angle és totalment diferent de l'angle polític, diplomàtic. Jo durant els darrers setze anys –tretze dels quals he viscut entre palestins i encara visc a Ramallah– he après com aquestes afirmacions polítiques senzillament es poden oblidar, com són confoses, com són enganyoses, com són mentida. Voldria descriure-us aquesta breu història, breu però ben farcida, ben intensa i ben volàtil des del punt de vista de l'accés i la llibertat de moviment dels palestins, evidentment. Jo crec que ambdós conceptes, llibertat de moviment i espai, són conceptes que es donen per descomptat per molta gent, o almenys per aquells que pertanyen als segments visibles de la societat, la gent influent, la gent benestant, la gent que decideix sobre la vida i la política i que decideix sobre la comunicació i els mitjans de comunicació. Per a ells, la llibertat de moviment i la llibertat d'espai és un cosa que donen per descomptada i no s'adonen què significa quan s'eliminen pels altres, és a dir, la major part de la població de la resta del món. Podríem resumir que la política israeliana durant els darrers setze anys es pot veure com un procés de prendre als palestins el seu propi espai, la seva llibertat de moviment, amb un dinàmica que em recorda, o que ens hauria de recordar a tots, el sistema de l'apartheid de Sud-àfrica. En aquests darrers setze anys, el món sap que Israel ha acordat la solució de dos Estats i fins i tot Condoleezza Rice a Amèrica del Nord, que mai no havia parlat clarament sobre una solució de dos Estats, ara ho fa i diu que hem d'assolir un Estat palestí. Bush l'any 2005 parlava d'un Estat palestí, però el que és curiós i estrany és que la solució d'un Estat palestí paral·lelament a l'Estat d'Israel va esdevenir legítima segons un desenvolupament contrari. És a dir que el territori ofert a aquest Estat palestí ha anat reduint-se gradualment i regularment durant aquests darrers setze anys; de manera que ara que el territori palestí i que l'espai que els palestins tenen per la proposta del seu Estat, ha anat reduint-se, escurçant-se és quan es parla de l'Estat, mentre, la solució està essent legitimada pels dirigents del món.

Els darrers setze anys, començant al gener del 1991, poden ser descrits com un procés en el qual Israel constantment i gradualment i de manera absolutament implacable i coherent roba als palestins el seu temps i el seu espai, a través de la limitació de la seva llibertat de moviment i prohibint-los assolir espais o territoris que fins l'any 1991 eren espais que estaven oberts als palestins. I voldria emfasitzar, voldria recalcar, o voldria tornar a la importància de l'espai i de la llibertat de moviment. Es tracta de mitjans de producció, per a cada ésser humà com a individu i per a tota la comunitat. És com un recurs natural, és com l'aigua per a cada comunitat que vulgui existir i sobreviure i desenvolupar-se, que necessita aigua, necessita l'agricultura i necessita altres recursos naturals; de la mateixa manera, l'espai i la llibertat de moviment són recursos naturals bàsics. Fins ara, o almenys durant molts anys, tothom sabia que Israel està agafant territori dels palestins per als seus assentaments i això és veritat, Israel ha estat agafant territoris durant els darrers deu i quinze anys, i ha continuat agafant terres per construir assentaments de colons, però heu de saber que les zones construïdes d'assentaments a Cisjordània no representen més d'un 3% de Cisjordània. De manera que és molt fàcil canviar això, és molt fàcil tornar aquest 3% als palestins. Aquesta terra que va ser agafada, que va ser confiscada per a la construcció, pot ser molt fàcilment tornada, però mitjançant la limitació de la llibertat de moviment que condueix a una pèrdua d'espai, és a dir els horitzons que tenen les comunitats, els pobles i les persones i que causen molt malbaratament de temps, temps perdut, doncs aquestes dues coses no poden ser tornades, no poden ser compensades.

Permeteu-me que sigui més específica i concreta. Des de l'any 1967, quan Israel va ocupar la franja de Gaza i Cisjordània, fins el 1991, Israel va acceptar el dret dels palestins a la llibertat de moviment. Un cop va quedar clar, a començaments dels anys setanta, que Israel no es retiraria aviat d'aquests territoris ocupats, una vegada això va ser acordat, Israel va permetre a tots els palestins entrar a Israel i viatjar entre la franja de Gaza i Cisjordània lliurement, sense cap mena d'obstacle especial. Ambdós territoris, la franja de Gaza i Cisjordània, van ser declarats zona militar tancada, però l'ordre militar de començament de la dècada dels setanta va donar a tots els palestins un permís de sortida obert per anar cap a Israel. No és perquè estiguessin preocupats pels drets dels palestins, sinó perquè Israel necessitava la mà d'obra barata que els palestins podien oferir en aquell moment. I també existia una política a començaments de la dècada dels anys setanta que creia que la integració econòmica dels territoris palestins amb Israel minaria, afebliria, el desenvolupament palestí cap a una entitat

política separada i també la prosperitat dels palestins, dirigida pel fet que podien treballar a Israel i que podien tenir un comerç lliure i fronteres més o menys obertes amb Jordània. Aquesta prosperitat econòmica els ajudaria o els faria oblidar les seves aspiracions nacionals. Aquest és el tipus de comportament colonial de començaments de la dècada dels anys setanta que va propagar Moshe Dayan. També podíem dir que hi ha un pensament marxista aquí que és que la prosperitat econòmica pot fer oblidar les aspiracions nacionals. Però fins i tot si no es va fer per raons justes, sinó per raons egoïstes i pel mercat israelià i la indústria israeliana, això va significar que tot l'espai entre el mar fins al riu, és a dir, entre la mar Mediterrània i el riu Jordà, entre aquestes fronteres del gran Israel, l'espai estava obert per als palestins i per als israelians i per als jueus israelians, de manera que l'espai era el mateix espai. Els palestins podien anar des de la franja de Gaza a Cisjordània, de Cisjordània a Israel, de la franja de Gaza a Israel. Per primera vegada després de dinou anys, els palestins de tota Palestina, la Palestina històrica, podien estar junts, podien desenvolupar els seus lligams com a poble, les famílies es podien reunir, la gent de les tres regions diferents es casava, podia desenvolupar els seus lligams econòmics i socials. Els palestins que eren ciutadans israelians podien anar a estudiar a universitats palestines a Cisjordània, per exemple. Tot aquest espai obert ho permetia. No podem subestimar la importància d'aquest espai obert per al desenvolupament del pensament i de la consciència del poble palestí. I això, durant tots aquests anys, es va generar de manera estranya, des del començament de la dècada dels anys setanta fins l'any 1991, i el que va significar aquest espai obert va ser que als palestins se'ls va atorgar una llibertat de moviment, de manera que tot el poble palestí tenia llibertat de moviment, excepte algunes categories que Israel va decidir no donar-los-hi. Es tracta d'unes quantes categories que podien canviar i en la major part dels casos era per raons de seguretat, com s'anomenaven, però la regla és que tots ells, tot el poble tenia llibertat de moviment, llevat d'algunes excepcions, algunes categories excepcionals. Evidentment, la cosa no era exactament igual als drets dels jueus israelians pel que fa a la llibertat de moviment, perquè els jueus israelians tenien el dret a anar i establir-se als territoris ocupats. Els palestins de Cisjordània i de Gaza no tenien el dret a anar i establir-se a Israel. De manera que no hi havia una simetria, però voldria tornar a assenyalar que el fet que tot l'espai fos obert va contribuir moltíssim al desenvolupament del poble palestí. Va ser una de les raons fonamentals i vitals per a la seva prosperitat econòmica, de la qual els palestins com a individus van gaudir durant aquests anys i del desenvolupament cultural i de l'ampliació dels horitzons culturals que això els va oferir.

L'any 1991 tot això va canviar. Hi havia hagut una breu història abans, però l'any 1991 va succeir exactament el contrari i els comandaments militars israelians van anular, van esborrar, van confiscar aquest decret militar de començaments de la dècada dels anys setanta que permetia que tots els palestins entressin a Israel. Això va ser cancel·lat i després l'ordre militar establí que els palestins necessitaven un permís personal per tal d'anar a Israel. Això va significar aleshores que tots els palestins quedessin privats del seu dret a la llibertat de moviment, excepte les poques categories que Israel decidia, exactament al contrari del que havia estat el cas fins aleshores. La qual cosa significa que si un palestí havia d'anar de Gaza a Israel per treballar necessitava un permís personal. Un palestí que necessiti anar a estudiar a Cisjordània des de Gaza necessita també un permís. Un palestí de Cisjordània que necessita anar a través d'Israel a la franja de Gaza, per tal de mantenir unes relacions comercials o professionals, o per anar a la platja o per veure amics i familiars, necessita un permís. És a dir que per a qualsevol activitat normal, que era normal i acceptada fins l'any 1991, necessites un permís personal. Doncs bé, quan dius que necessites un permís personal, significa que depens de les autoritats israelianes, de la intel·ligència israeliana, dels militars israelians, de la policia israeliana per tal d'obtenir-lo. De manera que en la major part dels casos, no se t'atorga. Es tracta d'un procés gradual i llarguíssim, que encara s'està consolidant actualment. No va ser instaurat de manera immediata, sinó que va ser posat en execució de manera gradual i agreujat de manera gradual durant els darrers setze anys.

Jo ara no analitzaré tot això, però considero que es tracta, com deia, d'un procés que encara s'està desenvolupant actualment i que està essent consolidat fins a hores d'ara.

M'agradaria senzillament mencionar que l'any 1991 quan aquesta política va començar, al mes de gener, l'explicació que es va donar és que hi havia una guerra contra l'Iraq que s'estava acostant. Però molt abans, fins i tot es parlava d'atacs terroristes o atacs suïcides a Israel. Va ser quan la primera Intifada va començar a entrar en declivi, però abans que poguéssim imaginar-nos aquest tipus d'atacs suïcides o aquests atemptats suïcides. Perquè la gent

relacionava aquesta limitació en la llibertat de moviments amb aquests atacs suïcides. Però la limitació de moviments va començar molt abans d'aquests atemptats suïcides.

Aquest és un procés llarg del qual no tornaré a donar tots els detalls. Aquesta és la situació que tenim actualment: Gaza està completament tallada de Cisjordània. Territorialment suposo que coneixeu la cartografia del vostre mapa mental, però la franja de Gaza i Cisjordània, segons l'Acord d'Oslo, són considerades com una única unitat territorial o geogràfica. És a dir, potser és una de les poquíssimes clàusules, em sembla fins i tot que és l'única clàusula dins els Acords d'Oslo que és positiva des del punt de vista palestí. Ambdues parts van reconèixer que la franja de Gaza i Cisjordània constitueixen una única unitat territorial, la qual cosa significa que Israel -encara que hagi de creuar a través d'Israel- ha d'acceptar la necessitat palestina de connectar-se lliurement, d'anar entre aquests dos territoris, entre aquestes dues parts. Però, atès que Israel separa Gaza i Cisjordània des de l'any 1991, amb els Acords d'Oslo, ha esdevingut cada vegada més difícil anar d'un a l'altre fins la retirada per la qual Sharon va rebre tants aplaudiments del món, ara pràcticament la franja de Gaza està totalment desconnectada, els que viuen a la franja de Gaza no només no poden anar a Cisjordània, sinó que necessiten prèviament un permís per anar-hi.

Fins l'any 1995 o 1996, fins i tot si no tenien un permís per anar a Israel a través de Cisjordània, jo tinc molts amics que estudiaven a Cisjordània i feien tot el contorn, anaven a Egipte, després a Jordània, després s'introduïen a Cisjordània a través de Jordània, això sí que es permetia. Després Israel, abans de l'any 2000, va prohibir que entressin a Cisjordània a través de Jordània i van trobar una altra fuita en el mur israelià: primer havien d'anar a Egipte, d'allà a Xipre, i de Xipre volaven a l'aeroport israelià de Ben Gurion, i després a Cisjordània. Per anar a estudiar, tinc amics que es veien obligats a fer tot això, imagineu-vos quant val això des del punt de vista monetari i des del punt de vista del temps que perdien per fer-ho. Després Israel va prohibir als habitants de la franja de Gaza que utilitzessin l'aeroport israelià de Ben Gurion. De manera que pas a pas Israel ha desconnectat la franja de Gaza; va començar l'any 1991, amb un govern del Likud, un govern de dretes, va continuar després de l'any 1992, amb Rabin com a president, un president laborista, i l'any 1993 i 1994 cada vegada es va fer més difícil de connectar-se. Fins que amb Oslo, l'any 1997 els palestins van descobrir que Israel no els permetia canviar d'adreça. Els habitants de la franja de Gaza que viuen a Cisjordània volen canviar l'adreça al seu document nacional d'identitat per tal de poder bellugar-se, perquè el DNI porta una adreça de Gaza, i és una adreça errònia perquè estan vivint a Cisjordània. Israel s'hi nega, tot i que segons els Acords d'Oslo els palestins tenen el dret a canviar d'adreça i l'única cosa que han de fer és notificar-ho a les autoritats israelianes. És terriblement complicat, entenc que no ho podeu ni tan sols imaginar perquè tots pressuposeu que els palestins amb Oslo van obtenir drets sobirans i aquests són els drets sobirans que Israel va conservar per si mateixa amb Oslo fins ara. Des de l'any 1967 Israel controla el cadastre de la població palestina, no existeixen si no estan inscrits a l'ordinador del ministeri de l'Interior israelià. Fins a l'actualitat, tots els palestins, cada nadó palestí ha de ser inscrit al registre israelià del ministeri de l'Interior, i si l'autoritat israeliana no canvia l'adreça ells no poden canviar d'adreça. No té cap mena d'importància si han viscut durant vint anys a Cisjordània. Fins l'any 1991, fins que la nova ordre de que cada palestí necessita un permís per anar d'un indret a un altre, això no tenia importància, la gent no canviava d'adreça. Jo visc a Ramallah i mai no vaig canviar la meva adreça a Ramallah, fins i tot quan vivia a Jerusalem encara tenia la meva antiga adreça de Tel Aviv i no em va passar res. Però des de l'any 1991 els palestins que viuen a Cisjordània, però que tenen adreça oficial a Gaza, no poden obtenir un permís per exemple per anar a veure els seus pares a Gaza.

Un palestí que va a la franja de Gaza, que finalment obté un permís per anar a Gaza per veure la seva família, no pot tornar a Cisjordània perquè viu a Gaza. Doncs bé, jo això ho anomeno una atrocitat totalitària, no significa matar, no parlo de sang, però afecta milers de persones, la psique, l'estat mental de centenars de milers de persones. Això ha estat completat amb el procés de retirada de Sharon i el que he escrit i he dit milers de vegades és que Sharon va completar un procés que va començar l'any 1991, no és pas la promesa revolucionària tal com va ser representada, sinó que es tracta de completar una idea. És a dir, separar la franja de Gaza de Cisjordània perquè això és el nucli de qualsevol resolució internacional que l'Estat palestí ha de ser establert a la franja de Gaza i a Cisjordània i aquí el que s'ha creat és una mentalitat de Gaza com a entitat separada. És per això que Israel afirma que no ha ocupat la franja de Gaza perquè les tropes ja no estan a Gaza, la qual cosa no té ni cap ni peus. Israel, com us he dit, controla el cadastre de la franja de Gaza, una cosa tan bàsica com el cadastre.

Fins i tot el padró, tot. Molts palestins no estaven inscrits al padró israelià i si el nadó no està inscrit al padró de l'ordinador israelià senzillament aquest nadó no existeix. La situació actual és que Gaza està desconnectada de Cisjordània, la qual cosa significa que l'espai està retallat. Aquest va ser el primer pas per retallar l'espai palestí, retallar-lo, atomitzar-lo, fragmentar-lo: la franja de Gaza d'una banda, Cisjordània d'una altra i Israel d'una altra. No hi ha cap mena de connexió entre les tres parts. Per als jueus israelians continua sent un únic espai, aleshores, primer pas, retallar-lo i fragmentar-lo en tres espais. L'any 1993, un altre trosset d'espai va ser pres d'aquesta equació, que és Jerusalem oriental. Fins l'any 1993 s'acceptava que Jerusalem oriental era la capital pràctica, a nivell cultural, a nivell sanitari i a nivell educatiu, de la vida palestina. Des de l'any 1993, els palestins necessiten un permís per anar a Jerusalem oriental, que ha estat annexada per Israel i ara aquesta separació gairebé s'ha completat. La fragmentació de l'espai i l'acte de prendre Jerusalem oriental s'ha completat amb una tanca, amb un mur de separació, un altre cop el mur de separació. En alguns llocs és una tanca de fils i en un altre lloc és un mur. Això completa un procés que havia començat prèviament; d'alguna manera materialitza –ara és plàstic, ho veus– però materialitza, tangibilitza, un procés que havia començat molt abans.

L'espai de Cisjordània ha estat retallat en dues meitats, és a dir que ara hi ha una Cisjordània sud i una Cisjordània nord, per assentaments, al voltant de Jerusalem, per Jerusalem mateixa i, de fet, la carretera principal que connecta tant el sud com el nord de Cisjordània és una carretera que té la meitat de la grandària d'un carrer de dimensions normals. Imagineu-vos que la principal carretera entre Barcelona i Madrid fos la meitat d'estreta d'un carrer de ciutat, doncs aquest carrer és la carretera principal d'unió entre el nord i el sud; no només és estret, perillós i en mal estat, sinó que a més a més té punts de verificació militar o *check points* israelians perquè evidentment hi ha un assentament a prop, de manera que s'ha de protegir l'assentament de colons, és a dir que no només tens un *check point*, sinó uns quants. Tens un punt de verificació militar constantment al mig d'aquesta carretereta que connecta el sud i el nord de Cisjordània. Durant molts anys, i ara amb la Intifada, és una carretereta que estava tallada, no es podia creuar. Ara han fet algunes concessions o favors, o anomenen-los com vulgueu, i el moviment entre les dues bandes és una miqueta més lliure. Durant cinc anys la gent no podia anar amb els seus turismes particulars, ara sí però sempre estàs sotmès, evidentment, a esperar i a fer llargues cues al *check point* i abans que aquest *check point* estigués establert, la retallada de l'espai en dos existia a causa dels assentaments de colons perquè tallen o no permeten que els palestins arribin a Jerusalem oriental. A la pràctica, va ser dividit en dos, però jo recordo que durant l'any 1997-1998 per a la gent que viu al sud de Cisjordània, a Hebron, per a ells ciutats com Nablus o Jenin semblava com que fossin molt lluny. Jo recordo que tinc amics que volien casar-se, una era del nord i l'altre era del sud de Cisjordània i la família va dir: "Mira, no, no, aquestes ciutats són molt llunyanes", quan en condicions normals estan a una hora i mitja de distància, és a dir que psicològicament estan molt lluny perquè es necessita molt de temps perquè el punt de verificació militar actual, les restriccions actuals, materialitzen, tangibilitzen un procés que veritablement va començar amb els assentaments de colons fa molt de temps, però des de l'any 1991, aquest sistema de permisos va cristal·litzar.

Abans, quan no necessitaves un permís, passaves per Israel, no necessitaves anar al sud a través d'aquesta carretereta plena de corbes i tan estreta, però amb aquest permís només pots anar per aquest filet d'unió que anomenen carretera. Ara bé, ara l'espai està retallat en cinc, hi ha: Gaza, Cisjordània, Israel, Jerusalem oriental fora i després la Cisjordània del nord i la Cisjordània del sud. És a dir que tenim cinc seccions d'aquest espai, i això és abans de l'any 2000, ja abans de la Intifada i dels atemptats terroristes palestins, etc. També tenim més o menys un 10% de la Cisjordània romanent, presa més enllà del mur de separació, però aquest 10%, aquesta terra tanmateix ja ha estat calculada en termes polítics israelians, ja ha estat programada per ser confiscada als palestins perquè està a prop de la frontera, perquè hi ha assentaments de colons, perquè Israel la controla a través dels assentaments. La separació o la fragmentació de l'espai palestí també es va dur a terme sota el patrocini del procés d'Oslo mitjançant la categorització de l'espai en tres categories diferents: A, B i C. La categoria A, segons els Acords d'Oslo, va ser declarada com un sistema de control palestí total, se'n diu militar, però no és militar, és a dir sota el control policial palestí, el dret de la policia palestina per estar en aquestes seccions A. L'àrea B és on els palestins tenien autoritats administratives, és a dir que atorguen llicències per a la construcció i permisos per a tota mena d'activitats civils administratives, però aquí la policia palestina no té dret a estar-hi present, només hi té dret la

policia israeliana i els militars israelians. I la tercera part, àrea C, és on Israel manté la seva autoritat plena, a nivell civil, policial, militar i administratiu. Els palestins van entendre això, aquesta organització va ser negociada l'any 1994-1995 i els palestins van entendre que gradualment obtindrien aproximadament un 90% de Cisjordània abans de les negociacions de l'estatus final, però que el 90% esdevindria gradualment àrea A, on tindrien totes aquestes autoritats i que l'intercanvi amb Israel seria una retirada gradual d'Israel de les zones A, o de les àrees A, o que atorgarien accés als palestins a aquestes àrees A. Ja sé que és terriblement complicat tot això. Però la situació l'any 2000 –que, de fet, és un o dos anys després que l'Estat palestí s'hagués hagut d'establir– era que les àrees A, on els palestins suposadament tenien dret militar, administratiu i civil, era d'un 18%; àrea B, on els palestins tenen drets civils, és a dir, drets en administració civil, representava un 22%, la qual cosa ja suma un 40% i recordeu que no són territoris contigus; imagineu-vos illetes o un formatge gruyère, un formatge suís ple de forats, aquests forats representen el 40%, són foradets separats on els palestins tenen el dret –no m'importa gens el dret policial- a desenvolupar-se, el dret a atorgar un permís per construir un edifici, per establir una granja, per construir una escola, per construir una carretera. És a dir que tenen aquests drets de desenvolupament en un 40% que està atomitzat, fragmentat, i un 60% del territori de Cisjordània encara roman com a àrea C, on Israel té control ple, la qual cosa significa que Israel pot controlar si els palestins necessiten una canonada per la seva xarxa d'aigua, necessiten un permís d'Israel; si necessiten una carretera per un poble que estigui a l'àrea C, necessiten un permís; si volen construir una escola però la terra d'un cert poble està a l'àrea C, necessiten també un permís d'Israel. I quan necessites un permís significa que no te'l donen. Existeix un comitè, hi ha una autoritat militar israeliana anomenada l'administració civil –és un eufemisme, evidentment– que és un comitè de planificació que ho decideix tot sobre les qüestions territorials a Cisjordània, i és aquesta autoritat la que atorga o no atorga els permisos. Tots són jueus, i em va confirmar un ex oficial d'aquesta administració anomenada civil, però que és militar, que tots són de dretes amb un ordre del dia mental ben clar del gran Israel. Molts d'ells són colons, imagineu-vos, molts d'ells, repeteixo, són colons! I molts d'ells són religiosos, jueus ortodoxos de dretes. Doncs bé, aquí tenim una altra fragmentació de l'espai palestí: A, B i C; i la C lentament, des d'Oslo, i de manera accelerada fins a l'actualitat, ha estat com fusionant-se amb Israel. Imagineu-vos aquest formatge gruyère, ara els forats són A i B, i són el 40%, i la part groga lentament s'està fonent i esdevenint Israel a la ment de molts israelians. Està esdevenint Israel també perquè els palestins no tenen accés a aquest espai; aquest espai està totalment privat d'ús palestí. No només això sinó que una tercera part de Cisjordània, és a dir la vall del Jordà, la major part d'aquest territori era àrea C, segons Oslo, és una tercera part del territori palestí. Ja abans d'Oslo, els palestins no tenien el dret a desenvolupar-lo. Israel va fer tot el possible per no permetre als palestins desenvolupar-lo, agrícolament parlant és una de les zones amb més gran potencial, però no se'ls va permetre desenvolupar-lo, només hi viuen 50.000 persones.

Des de l'any 2003-2004, això no ha estat declarat públicament i oberta, aquesta tercera part de l'espai palestí no és accessible als palestins per decret militar, els palestins necessiten un permís per anar a aquesta zona, i si necessites un permís significa que no se't dona. De manera que hi ha uns quants milers de palestins que obtenen un permís perquè treballen als assentaments jueus, n'hi ha uns quants centenars que tenen familiars o que tenen terres i potser se'ls dona un permís, però la major part de vegades no se'ls atorga. La situació arriba a un grau d'absurditat tal que hi ha famílies, algunes de les quals viuen a les comunitats de la vall del Jordà, i a uns deu quilòmetres de distància, més enllà de la frontera d'aquesta vall del Jordà, tenen altres membres de la seva família i no s'hi poden reunir. Només s'hi poden reunir si aquells que estan a la vall del Jordà se'n van cap a Cisjordània, però no et pots casar a la vall del Jordà i esperar que la seva família, a deu quilòmetres de distància, vingui al casament. Aleshores aquí tenim una altra pedra angular per aquesta fragmentació de l'espai palestí, una tercera part del territori està fora d'accés per als palestins. Després tenim tots els espais palestins al voltant dels assentaments de colons que estan fora d'accés perquè estan massa a prop dels assentaments, no pots arribar-hi o bé perquè els colons molesten a la gent que conrea la terra al seu voltant, o perquè la terra ha estat envoltada amb tanques de seguretat pels assentaments. I aquí tenim, doncs, una altra confiscació de l'espai palestí. Això evidentment afecta tots els aspectes de la vida, aquesta fragmentació de l'espai està marcada per punts de verificació militar, és un eufemisme, no és un punt de verificació militar, és un punt de bloqueig on els soldats israelians fan que la gent estigui aturada durant hores i hores abans d'anar d'un lloc a l'altre o a vegades senzillament no els deixen passar. En un moment donat,

els palestins l'any 2002 també necessitaven un permís per anar d'una àrea a Cisjordània a una altra àrea a Cisjordània, imagineu-vos.

És a dir que quan l'any 2000 la gent havia d'anar de Ramallah a Nablus necessitaven un permís, necessitaven un visat. L'any 2003, 90.000 palestins van haver d'obtenir aquests visats o permisos per exercir l'activitat més bàsica d'un ésser humà: anar a veure la seva àvia, anar a una universitat o anar a vendre les seves verdures. Necessitaven un visat per anar d'una ciutat palestina a una altra. Afortunadament, probablement, aquest sistema burocràtic era excessiu per a l'administració israeliana i ho han canviat. Però pràcticament totes les àrees A en qualsevol punt poden ser tancades per un decret militar israelià i les autoritats israelianes poden exigir un visat o permís per anar d'un indret a un altre. Per tant, això afecta tots els aspectes de la vida. Una cosa que no vull oblidar de dir-vos és que aquesta fragmentació de l'espai ha conduït a la creació d'un sistema de dues xarxes de carreteres separades: unes carreteres per a palestins i unes carreteres per a jueus, són per a israelians però la major part dels qui les utilitzen són jueus –les bones carreteres que connecten els assentaments i la zona marítima per jueus israelians. I després tenim una xarxa de carreteres secundàries, que haurien de ser utilitzades per persones que van d'un poble a un altre, però que són les carreteres principalment utilitzades pels palestins. En un cert moment, Israel va intentar convèncer el món que aquesta separació és bona i que el món hauria de fer donacions per tal que fos fàcil per als palestins anar d'un indret a un altre. Va ser presentat com una bona oferta per separar les carreteres de manera que els palestins poguessin anar a través d'aquestes àrees A, a través de petites carreteres i túnels i tota mena de ponts per arribar a la zona marítima sense haver de barrejar-se amb els jueus. Sorprenentment, el món no ho va acceptar i els palestins tampoc. Ara els israelians diuen que no és que existeixin dos sistemes de carreteres, sinó que existeixen carreteres per a palestins i carreteres per a israelians, i les carreteres dels israelians també estan obertes als palestins, només que tenen *check points*. Però com em va dir un soldat en una d'aquestes carreteres quan jo li vaig preguntar què feia que la gent es parés, la gent que volia anar a una d'aquestes carreteres israelianes, li vaig dir: "Què passa? Que no se'ls permet conduir en aquestes carreteres?" I em va dir: "Sí, se'ls hi permet" -els soldats sempre són més sincers que els seus oficials, no tenen la correcció política que tenen les seves autoritats- "sí, se'ls permet conduir en aquesta carretera, el que passa és que no se'ls permet pujar al cotxe".

Doncs bé, aquesta és la situació a la major part d'aquestes carreteres i els palestins sempre prenen en consideració que hi ha molts punts de verificació militar israelians que els fan esperar durant hores i hores. Aleshores perds el temps perquè les carreteres estan bloquejades, perquè les hores d'espera són llargues, perquè quan necessites un permís per a alguna cosa bàsica perds el temps amb la burocràcia militar israeliana i no tens ni espai, total que malbarates el temps per no res. I aquestes dues premisses, aquestes dos actius per al desenvolupament humà, han estat privats o confiscats als palestins durant els darrers setze anys, setze anys que han estat considerats el procés de pau. Qualsevol perspectiva de desenvolupament econòmic, desenvolupament social, vida social, vida familiar, vida cultural, ha fragmentat no només el territori sinó que de fet, ha fragmentat la vida com a poble.

La societat palestina està basada en clans, que s'han desenvolupat durant els darrers trenta anys com a poble, han enfortit els seus lligams com a poble. Però aquesta fragmentació d'ara a la que són sotmesos crea una retirada a l'antic sistema, perquè els contactes socials normals entre diferents àmbits, entre diferents àrees, entre diferents clans, entre diferents persones, han quedat retallats. Enforteix, per tant, la fragmentació, no hi ha horitzó físic, algunes persones tenen un mur al davant dels nassos. Fa dues setmanes jo estava amb una persona, la petita casa de la qual havia estat convertida en una mena de cosa aïllada, perquè havia estat voltada d'un mur i jo era present quan el darrer bloc de formigó va ser col·locat al seu davant. De cop i volta l'horitzó, que era d'uns quants quilòmetres, va esdevenir un bloc de formigó a mig metre de la seva finestra. Vaig veure la seva cara, era com una persona en un funeral, que acaba de perdre una persona molt i molt estimada. Doncs bé, sense aquest horitzó no tens esperança i això està tot lligat amb la pèrdua d'espai i la pèrdua de la llibertat de moviment i la pèrdua del propi temps.

Ara bé, per què aquesta política israeliana està tenint tant d'èxit que, de fet, fins i tot és invisible? Jo potser un 95% del que he estat escrivint en els darrers setze anys és sobre això, però creieu-me, fins i tot la gent que em llegeix regularment a Israel, si han sentit això, es queden molt sobtats i sorpresos. D'alguna manera, la gent no ho acaba d'entendre, fins i tot els

palestins. Quan vaig traslladar-me de la franja de Gaza a Cisjordània l'any 1997, em vaig sentir molt escèptica, perquè vaig veure aquest procés de la fragmentació de l'espai, de la confiscació de l'espai i la pèrdua de la llibertat de moviment, i vaig entendre la gravetat del tema i, com que sóc israeliana, vaig entendre immediatament la política israeliana, vaig entendre que hi havia alguna cosa de permanent en tot això. A veure no puc ni tan sols dir que això hagi estat planificat conscientment, però està planificat pel sistema, forma part inherent del sistema. De manera que vaig arribar a Cisjordània molt escèptica i algunes de les persones que vaig conèixer allà van recordar-ho tres anys després, molta gent de l'elit palestina, evidentment, se sentien molt optimistes amb els nous esdeveniments perquè els israelians veritablement es van retirar d'alguns assentaments. Ja no veies els militars a les ciutats palestines, la qual cosa va ser un gran alliberament per a molts, i la gent creia en aquesta dinàmica positiva de la qual he parlat. Però una d'aquestes persones que sentia que estava beneficiant-se del nou procés, un intel·lectual de classe mitjana, cristià, que se sentia optimista em va dir: "Saps el que em vas dir l'any 1997 quan parlàvem d'Oslo? Tu em vas dir que molt aviat necessitaria un permís per anar des de Ramallah fins a Al-Bira". Es tracta de dues ciutats bessones. Són com dos barris d'una mateixa ciutat. Però jo era molt cínica i vaig dir: "Ei, espera dona'ls temps. Aviat necessitaràs un permís per anar d' Al-Bira a Ramallah". I mireu, no és que jo tingui una bola de vidre, una bola de cristall, que em permeti veure el futur, però es va necessitar un visat per anar de Ramallah a Al-Bira. Però això és invisible, aquesta privació d'espai i de llibertat de moviment és invisible, perquè es va fer de manera gradual, passet a passet, i sovint, excepte l'any 1991, es feia constantment. Cada pas es prenia després d'un cert esdeveniment de seguretat militar: un atemptat palestí aquí, un atemptat suïcida allà, alguna alerta sobre la planificació d'un atemptat palestí, etc. I es va fer de manera gradual, com el mur. El mur, de fet, és una resposta als atemptats suïcides, no ho podem negar, allà on aquest mur s'ha completat és molt i molt difícil per a la gent que vol fer un atemptat suïcida arribar a Israel. De manera que funciona, no podem negar-ho. Ara, qui para atenció en el fet que tot aquest territori que el mur actualment ha annexat a Israel ja s'havia programat prèviament annexar-lo a Israel?

Al mes de juny de l'any 2000 Barak va ordenar a un cert grup de militars que planifiquessin un mur de seguretat a Cisjordània, com a preparació per a la negociació de l'estatus final. El mur no se suposava que hagués d'estar exactament a la línia verda, se suposava que havia d'estar a una certa distància de la línia verda, agafant territori palestí, perquè és clar, els recursos d'aigua també són molt importants. De manera que és invisible, primer perquè és una política molt gradual, molt lenta, sempre presa com una reacció davant d'un atemptat o atac palestí, la qual cosa significa que el control israelià en general no és un sistema assassí. Hi ha prop de 4.000 baixes palestines, persones assassinades pels militars israelians durant els darrers set anys, 4.000 baixes són moltíssimes, no ho subestimo. Però hi ha com 1.000 israelians que també han estat assassinats pels palestins. És a dir que si agafes la proporció no pots dir que el règim d'ocupació israelià sigui tan assassí com el que fan els russos actualment a Txetxènia, o el que passa a Darfur, o com els règims colonials europeus al Congo, els belgues, els francesos, els britànics... L'ocupació israeliana no és tan assassina comparativament, l'assassinat massiu no és un dels objectius de la política israeliana. És a dir que els arguments utilitzats per condemnar els assassinats massius, en aquest cas, no veu que aquest sigui veritablement l'objectiu d'aquest règim d'ocupació. I una altra raó per la qual aquest sistema ha tingut tant d'èxit durant tots aquests anys és que Israel sempre ha atorgat el privilegi de la llibertat de moviment a l'elit palestina. Estaven exempts pels Acords d'Oslo, es van atorgar uns permisos especials a l'elit política palestina i l'elit econòmica palestina, a diferència de la resta de la població. I l'elit palestina ha col·laborat amb tot això. Hi havia una autoritat israeliana i una autoritat palestina i debatien les negociacions per la pau o per aquest anomenat estatus final. Al final de cadascuna d'aquestes reunions aquesta autoritat palestina tenia el llistat de persones del seu entorn per a les quals volia permisos. És a dir que l'elit palestina no va sentir mai què significa aquesta privació de la llibertat de moviment i els israelians, de fet, sabien que els podien comprar, que podien comprar la seva fatiga política i la seva inconsciència política perquè al capdavant se'ls donaven aquests permisos, ells sí que tenien aquesta llibertat de moviment. I aquesta és una altra de les raons per les quals han tingut tant d'èxit. El sistema té èxit perquè, de fet, és un sistema que es multiplica, no tens una única definició clara del que és -és una ocupació militar-, però no del tot perquè tens aquestes àrees A, on els palestins exerceixen alguna mena de llibertat.

Nosaltres els israelians sí que tenim una democràcia, però aquesta amalgama de sistemes crea gran confusió, si poden parlar amb tanta llibertat sobre el sistema i es reuneixen i debaten,

doncs ha de ser positiu, hi ha una dinàmica positiva. Hi ha una altra raó per la qual tenen tant d'èxit i és que és molt anacrònic, les característiques colonials del control israelià són característiques molt anacròniques. És com una cosa que pertany al segle XIX, és noucentista, i potser una miqueta de començaments del segle XX, i com que és anacrònic, la lluita palestina no es pren com una lluita contra el colonialisme, sinó que forma part del terrorisme internacional o alguna cosa així. I la política israeliana s'accepta perquè els palestins mai no van analitzar les polítiques israelianes des d'aquest punt de vista, perquè l'elit palestina mai no es va preocupar d'això. Al capdavall a ells se'ls dona el permís per bellugar-se lliurement i perquè quan Arafat i la seva gent negociaven no tenien ni idea de què era un assentament de colons, quin espai representava, perquè Arafat va utilitzar el control del seu propi poble en enclavaments com a Jordània i el Líban, sense una connexió territorial. Ell no entenia, doncs, la importància de tenir un espai, no només terra material, tangible, sinó l'espai per al desenvolupament humà. I a més a més, aquesta política israeliana té èxit perquè d'alguna manera aquest sistema de privació de la llibertat de moviment i el no donar espai per a la majoria del poble palestí es correspon, fins un cert grau, amb el sistema de la globalització, del que actualment coneixem. Què és la globalització al capdavall? No és res més que el privilegi de la llibertat de moviment en un espai obert a una elit petita que som nosaltres, els occidentals, i algunes de les elits al Sud i a Orient, mentre que la majoria del món –dominat pel gran capital– està privada de llibertat de moviment i privada d'espai. De manera que per a tots aquests governs europeus i les elits europees i les persones que prenen decisions, aquests fragments visibles de la societat l'opinió de les quals és tan important i es té en consideració, això és una situació normalíssima. Es beneficien d'aquesta situació en el seu propi espai, per tant, no hi lluiten en contra.

Sé que el *leitmotiv* d'aquest cicle de conferències és que potser necessiteu trobar alguna espurna d'esperança davant d'aquesta situació, oi? Em temo molt que jo aquesta espurna d'esperança no us la puc oferir. Permeteu-me primer que digui que els palestins, que qualsevol grup oprimat a la societat no només és un recipient passiu de l'opressió o el final passiu d'aquest procés d'opressió i desposseïció, jo penso que qualsevol grup oprimat a la societat també és un agent. No és només un recipient passiu, de manera que les estratègies i tàctiques palestines són importants aquí per tal d'entendre per què la política israeliana té tant i tant d'èxit. Malauradament, els palestins no han desenvolupat en els darrers deu o quinze anys una veritable estratègia d'alliberament i d'emancipació. El govern d'Arafat s'autotractava com el govern d'un Estat i es va oblidar que havien de ser els dirigents d'un poble ocupat. Tot promovent aquest mite d'algunes porcions alliberades de Palestina i autotractats de govern local van perdre completament la seva capacitat de redreçar les tàctiques israelianes d'ocupació davant la nova situació. Hamàs, d'altra banda, que està compromès amb tot un Estat palestí islàmic, no ha pogut desenvolupar tàctiques de lluita que d'alguna manera reconguin l'Estat d'Israel, per exemple, una lluita contra la privació dels palestins en la seva llibertat de moviment, de fet, reconeixeria l'existència de la línia verda, de les fronteres de l'any 1967, i no podien fer-ho. Senzillament això ho contradeïa. Van tenir 100.000 persones manifestant-se al carrer quan Ragheb Harb, un dels enginyers dels atacs suïcides va ser assassinat per Israel, 100.000 palestins van sortir a manifestar-se als carrers, però no poden iniciar manifestacions de centenars de milers de persones contra el tancament del territori palestí o la privació de la llibertat de moviment. Això no ho han aconseguit fer.

Un altre obstacle dins de la banda palestina és que hi ha un culte a la lluita armada. Els palestins cultiven aquesta lluita armada, és sagrada, és legítima. Va esdevenir un objectiu més que un mitjà amb els anys. I aleshores la lluita armada sempre està connectada amb la necessitat popular de revenja, i és per això que al començament d'aquesta Segona Intifada, que va començar després d'alguns mesos en què Israel havia matat tants palestins, el poble, molts civils palestins van morir. Jo ho he vist, és mentida que hi hagués una confrontació simètrica entre els militars palestins i israelians, no va ser en absolut simètric. Però quan tants palestins van morir a mans dels militars israelians durant els primers mesos, la gent volia venjança, volien revenja, i les organitzacions palestines van ser arrossegades per aquesta demanda popular o almenys algunes ho van acceptar i van començar una competència interna per veure qui matava més israelians i com que no van desenvolupar una tàctica de guerrilla dins els territoris ocupats, el recurs més fàcil era atemptats suïcides dins d'Israel. Des d'un punt de vista militar és el més fàcil, és molt més fàcil que no pas atacar els soldats israelians. I això va ser acceptat com a part no només d'una lluita armada, no només legítima, sinó sagrada. Però aquesta lluita armada està completament desconnectada de l'objectiu israelià, que no és

matar tants palestins com sigui possible, l'objectiu israelià és prendre tant d'espai com sigui possible, deixar els palestins amb tan poc territori com sigui possible, i d'alguna manera han tingut èxit. Israel ho ha aconseguit i les tàctiques palestines no han estat gens útils.

I una darrera frase per acabar la meva ponència. La raó principal per la qual no us puc donar ni tan sols una espurna d'esperança és que en general els israelians es beneficien d'aquest sistema. Per a ells, aquest arranjament, aquesta organització, aquest sistema en què el món veu la situació com un procés de pau, amb algunes ensopegades, amb alguns obstacles, però com a procés de pau al capdavant, on el control del territori palestí es desenvolupa, s'expandeix, tenen control dels recursos d'aigua, els israelians tenen accés a unes fonts d'aigua que sinó no tindrien, tenen accés a territori, a espai, a assentaments de colons que ofereixen a molts israelians un ascens en l'escala social i econòmica, un món que accepta Israel com un Estat que vol la pau, encara que pobres tenen alguna ensopegadeta que fa que les coses no vagin bé, i hi ha molts altres exemples d'interessos israelians que estan sent satisfets amb aquest sistema. De manera que a nivell global la societat israeliana es beneficia d'aquest sistema d'ocupació i no sent que l'ocupació sigui il·legal ni que sigui negativa. Per això no puc respondre la pregunta i no puc ni tan sols donar-vos alguna esperança. Gràcies.